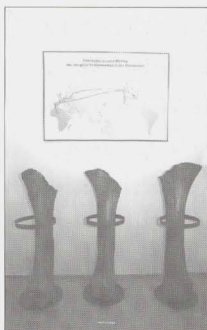


Museumnieuws

De Mammoet

Na alle aandacht voor de mammoetconferentie elders in deze Straatgras, mag in deze rubriek een vermelding van de mammoet-tentoonstelling niet ontbreken. De conferentie is immers afgelopen, terwijl de expositie nog tot en met 3 oktober 1999 te zien is. DE MAMMOET toont prachtige fossielen van slurfdragers uit Nederlandse natuurhistorische collecties en geeft een beeld van de kennis die 200 jaar mammoetonderzoek heeft opgeleverd. Er is een reconstructie van een mammoetkerkhof op de Noordzeebodem te zien (gemaakt door Leo Man in 't Veld) en een replica van een pasgeboren wolharige mammoet (geleend van Natuurmuseum Groningen). Een reusachtige stamboom van de olifantachtigen maakt duidelijk dat de pas 4000 jaar geleden uitgestorven wolharige mammoet nauw verwant is aan de twee huidige olifantsoorten en dat de vroege voorlopers van olifantachtigen (15-55 miljoen jaar geleden) geen slurf droegen en eerder op varkens leken. Verder toont de expositie delen van de beroemde mammoet van Borne (een van de weinige compleet aangetroffen skeletten in Nederland, uit de collectie van Natuurmuseum Enschede) en draait er een unieke diaserie over de 'Jarkov mammoet' die onlangs in Siberië door Dick Mol c.s. met huid en haar werd opgegraven. Werk van de kunstenaars Leo Man in 't Veld en de gebroeders Kennis completeren deze kleine tentoonstelling.



Jan Nieuwenhuis erelid

Tijdens de algemene ledenvergadering van de Vereniging Natuurmuseum Rotterdam op 11 mei j.l. is de heer J.G.B. Nieuwenhuis benoemd tot erelid. De vereniging kende tien (inmiddels overleden) ereleden. De lijst wordt aangevoerd door Jan's vader (E.J. Nieuwenhuis, erelid in 1928) en bevat verder namen als Birnie, Haverhorst en Van Lith. Het laatst benoemde erelid was H. Landsman, oud-conservator van het museum. Erelid word je meestal op grond van bijzondere verdiensten. In het geval van Jan Nieuwenhuis is dat zeker het geval. In zijn motivatie, tijdens de korte ceremonie, memoreerde voorzitter Kees Vrijdag dat Jan penningmeester was van 1974 tot 1983 en van 1987 tot 1990 en bestuurslid van het Ondersteuningsfonds van 1992 tot 1998. Daarnaast is hij collectiebeheerder van (een deel van de) schelpenverzameling en – bovenal – archivaris van de vereniging, het museum en zo'n beetje alle daaraan verbonden stichtingen. Als geen ander is Jan kenner van de geschiedenis van het museum. Die kennis staat op papier in zijn serie over de historie van het museum waarvan deel 7 in deze Straatgras te lezen is. Jan Nieuwenhuis publiceerde in 1981 de 'Inventarissen van archieven op Natuurhistorisch gebied te Rotterdam' over de periode 1870-1980 en daaronder bevindt zich ook het archief van de vereniging. Na de brand in 1987 was het Jan die nauwgezet administreerde welke collectiestukken in het nieuwe museumgebouw (Villa Dijkzigt) geplaatst werden. Momenteel houdt hij zich bezig met het verwerken van de (schelpen)collectie Onverwagt en een revisie van de archieven van het Natuurmuseum en het Rotterdams Natuurhistorisch Fonds.

Nieuwe bestuursleden

Ander verenigingsnieuws betreft een ingrijpende bestuurswisseling. Vanwege het aflopen van de termijn traden Frans

de Jong, Robert Vink en Peter Hoogerwerf af. Op de vrijgekomen plaatsen werden benoemd Hermann Strack, Erwin Kompanje en Leo Man in 't Veld. Dit drietal vormt samen met Kees Vrijdag en Frans Sliker het nieuwe verenigingsbestuur. Een woord van dank aan hen die afscheid namen is hier zeker op zijn plaats. Dat wij het nieuwe bestuur veel succes en wijsheid toewensen, spreekt voor zich.

Erwin en Ditty, gefeliciteerd!

Collectiebeheerder zoogdieren Erwin Kompanje bereikte in de ruim vijf maanden die het jaar oud is, vier mijlpalen: hij werd achtereenvolgens veertig, vader, doctor en echtgenoot. 'Je kunt het maar gehad hebben' moet zijn motto geweest zijn. In januari veertig, in maart vader van zoon Otto en op 9 juni de rest. Het mag duidelijk zijn dat Ditty van Duijn een hoofdrol speelde in twee van de hoogstandjes en zeker ook heeft bijgedragen aan de totstandkoming van Erwin's dissertatie. Felicitaties voor beiden dus. Erwin promoveerde (met Frans de Jong als één van de twee paranimfen) aan de Erasmus Universiteit op het medisch-ethische proefschrift 'Geven en nemen, de praktijk



van postmortale orgaandonatie, een kritische beschouwing' (480 pagina's, Van der Wees Uitgeverij, ISBN 90-5805-004-1). Geen kost voor Straatgras, maar uit een aantal van de bij het proef-



schrift gevoegde stellingen blijkt Erwin's andere specialisme, de zeezoogdieren. Stelling 12 willen we u niet onthouden: 'Het feit dat de laatste jaren steeds meer jonge mannelijke potvissen levend op Noordzeekusten stranden, lijkt een teken dat de populatie zich na het staken van de walvisjacht in de jaren zestig, weer hersteld heeft. Het is daarom een gunstig teken en als natuurlijke selectie van onsuccesvolle individuen op te vatten.' Slechts enkele uren na de promotieplechtigheid traden Erwin en Ditty in het huwelijk in de Hoboken Salon van het museum. Het jonge paar werd in de echt verbonden door niemand minder dan 'buitengewoon ambtenaar van de burgerlijke stand' Jelle Reumer. Het was dus ook een beetje een Natuurmuseumfeestje.

Aanwinst: de collectie Lambert



Kortgeleden schonk mevrouw A. Lambert-Van Goor uit Rotterdam een tachtigtal opgezette vogels voorzien van vindplaatsgegevens, de bijbehorende eikenhouten vitrine, de nagenoeg complete ingebonden jaargangen van De Levende Natuur en nog een serie natuurboeken. Een bijzondere aanwinst die enige toelichting hoeft. Tijdens de inspec-

Drie mammoet dijbeenderen.

(foto: Kees Moeliker)

De promovendus (links) en één van zijn paranimfen.

(foto: Rob 't Hartt)

Het bruidspaar en de 'buitengewoon ambtenaar' in de Hoboken Salon.

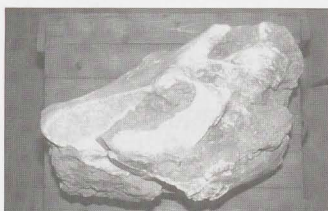
(foto: Rob 't Hart)

De Lambert-vitrine.

(foto: Kees Moeliker)



alle onherstelbare brand- en waterschade opliepen. Al snel bleek hoe de vork in de steel zit. De vogels waren eigendom van wijlen de schoonvader van mevrouw Lambert, mr G.H. Lambert, bestuurslid van het museum in de jaren '30/40. Volgens Jan Nieuwenhuis was het in die tijd niet ongebruikelijk dat conservator Landsman 'dubbele exemplaren' die niet tentoongesteld werden, 'afstootte'. Dat mr Lambert in de prijzen gevallen was, had niet alleen met zijn bestuursfunctie in het museum te maken, maar waarschijnlijk ook met het feit dat hij bestuurslid was van Volkskracht, de Stichting die het salaris van Landsman betaalde. Hoe het ook zij, het is aan de welwillendheid van mevrouw Lambert te danken dat het materiaal weer in het museum is. Het verkeert in betere staat dan de oude vogelcollectie die te lijden heeft gehad van talloze verhuizingen en een brand. De Lambert-vitrine is al in gebruik op de verdieping van de Villa. De collectie ondergaat momenteel een schoonmaak- en ontsmettingsbeurt.



Aanwinst: fossiele neushoornschedel
Op 2 juni bezorgde P. de Bruin van Douanepost Oliphantweg een verrassing: een fraaie schedel van een neus-

hoornachtige afkomstig uit het Oligoceen van Noord-Amerika. Het gaat om een ruim 30 miljoen jaar oud fossiel, nog gedeeltelijk ingebed in het sediment van de vindplaats. Het was zonder de benodigde vergunningen de Verenigde Staten uitgesmokkeld, verhandeld op een fossielenbeurs in Taiwan en onderweg naar de (Nederlandse) koper onderschept in de Rotterdamse haven. Dergelijke contrabande komt in depot bij de Douane terecht. Aangezien de eigenaar afstand van de schedel gedaan heeft, kon de Douane het prachtige fossiel – in langdurige bruikleen – aan het museum afstaan. Voordat we de ongeveer 50 cm lange schedel kunnen exposeren, moet hij eerst verder uit het sediment geprepareerd worden. Pas dan kan het fossiel definitief op naam gebracht worden.

DEINSEA 5 verschenen

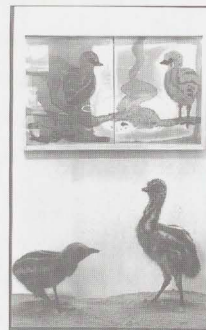
Elders in deze Straatgras heeft u kunnen lezen dat DEINSEA 6 is verschenen. Dat betekent automatisch dat nummer 5 ook geproduceerd is. Evenals de 'MAMMOET-DEINSEA'

bevat nummer 5 ook de verhandelingen van een conferentie, en wel van het symposium 'Biotope Mapping in the Urban Environment' dat op 9 oktober 1998 door het bureau Stadsnatuur Rotterdam, in samenwerking met de afdeling Beheer Buitenruimte van Gemeentewerken werd georganiseerd. DEINSEA 5 telt 84 genummerde pagina's en bevat zeven artikelen van vooraanstaande deskundigen uit Duitsland, Engeland en

Nederland over het hoe en waarom van biotoopkartering in het stedelijke milieu. Zeker in Nederland – waar stadsbiotoopkartering nog in de kinderschoenen staat – is DEINSEA 5 verplichte literatuur voor stadsecologen, groenbeheerders en natuurbeschermers. 'Biotope Mapping in the Urban Environment' ligt voor f 29.50 in de museumwinkel. Indien u f 35,- overmaakt op Postbanknummer 511071 ten name van Natuurmuseum Rotterdam te Rotterdam, o.v.v. DEINSEA 5 (en indien nodig uw adres), krijgt u het thuisgestuurd.

HET DIERENKABINET VAN DÖRO KROL

Het komt zelden voor, een kunstenaar die losgelaten wordt in het collectiedepot. Döro Krol (Veghel, 1963) kreeg het voor elkaar. Twee dagen scharrelde ze rond tussen de 'haren en veren' in het alcoholdepot. Ze ging keurig te werk. Met het oog van een kunstenaar en de voorzichtigheid van een conservator selecteerde ze objecten: een dodaars in winterkleed, een kuiken van een knobbelzwaan, vier schedels van de zilverplevier in een doosje, een neonaat ijsbeertje op sap, en dito woestijnratjes, een brasem uit de Reeuvijkse plassen en acht wat vettige apenbalgen en nog veel meer. Een wonderlijk ensemble dat nauwgezet werd gefotografeerd. Toen ze weer weg was, herinnerden blauwe papiertjes bij bepaalde collectiestukken aan haar aanwezigheid en selectie. Döro was bezig met de voorbereiding van haar, inmiddels derde, Dierenkabinet, een expositie van haar werk, dat alle mogelijke technieken omvat, in combinatie met of geïnspireerd door objecten uit natuurhistorische verzamelingen. Of alles dat ze op het karterie laadde ook daadwerkelijk fysiek te zien zal zijn is de vraag, maar 'dat schattige witte eendje' (lees: zwanenkuiken) krijgt zeker een plaats in het kabinet. Op de vraag 'Of we toevallig ook negen opgezette lammetjes hebben?', moesten we helaas nee zeggen.



Over haar Dierenkabinet schrijft Döro zelf: 'Ik heb mijn aandacht toegespitst op allerlei soorten dieren. Ik heb onderzoek gedaan naar de huiden en huidstructuren van dieren en beestjes, in samenhang met hun leefgewoonten. Het gaat me daarbij om het leven van het dier, de eigen identiteit tot uitdrukking te brengen. Daarnaast laat ik de bijna-onzichtbare en subtiele schoonheden zien - pootjes, haartjes, puntjes en gaatjes – om die in onderlinge relatie te brengen via gevonden ritmes en structuren. In mijn werk leidt dit tot schilde-rijen, tekeningen, zeefdrukken, foto's en installaties, in allerlei combinaties. Mijn bijzondere aandacht gaat uit naar natuurmusea omdat ik daar objecten uit de collectie kan combineren met elkaar en met mijn werk'.

HET DIERENKABINET VAN DÖRO KROL, met geluid van dj Johnny Smoke, staat van 11 juli t/m 31 oktober in het Natuurmuseum Rotterdam. De opening is op zondag 11 juli om 14.30 uur met aansluitend een wandeling over het 'hout-snipperpad' door het Museumpark die langs installaties – een voortzetting van de expositie in het museum – voert. Döro schijnt voor de gelegenheid als panter gekleed te gaan en heeft, als accessoire, haar oog op een krokodillentasje uit de museumcollectie laten vallen.

Tentoonstellingsagenda

tot nader aankondiging
REGIONATUUR

t/m 3 oktober 1999
DE MAMMOET

t/m 31 oktober 1999
HET DIERENKABINET VAN DÖRO KROL

NATUUR
MUSEUM
ROTTERDAM

COLOFON

•Straatgras

is een kwartaaluitgave
van het Natuurmuseum
Rotterdam waarin opgenomen
mededelingen van de
Vereniging Natuurmuseum

Rotterdam N.M.R.

•ISSN: 0923-9286

•(Eind)redactie:

Kees Moeliker

•Opmaak:

Jaap van Leeuwen

•Drukwerk:

Rocka Reprografie bv

•Oplage: 600 ex.

•Tekst:

Kees Moeliker,

J.G.B. Nieuwenhuis, Arthur
Decae en Jelle W.F. Reumer

•Foto's:

Kees Moeliker, Rob 't Hart,
Francis Latreille, Jaap van
Leeuwen, Gemeentearchief
Rotterdam, Archief J.G.B.

Nieuwenhuis en Archief NMR

•Illustraties:

Arthur Decae, Leo Man in 't
Veld, Kennis & Kennis en
Jaap van Leeuwen

•Adres:

Natuurmuseum Rotterdam

Westzeedijk 345

(in het Museumpark)

3015 AA Rotterdam

•Correspondentie:

Postbus 23452

3001 KL Rotterdam

telefoon: 010-436 42 22

fax: 010-436 43 99

e-mail: natuurmuseum@nrm.nl

homepage: www.nmr.nl

•Openingstijden:

dinsdag t/m zaterdag:

10:00 - 17:00

zon en feestdagen:

11:00 - 17:00

